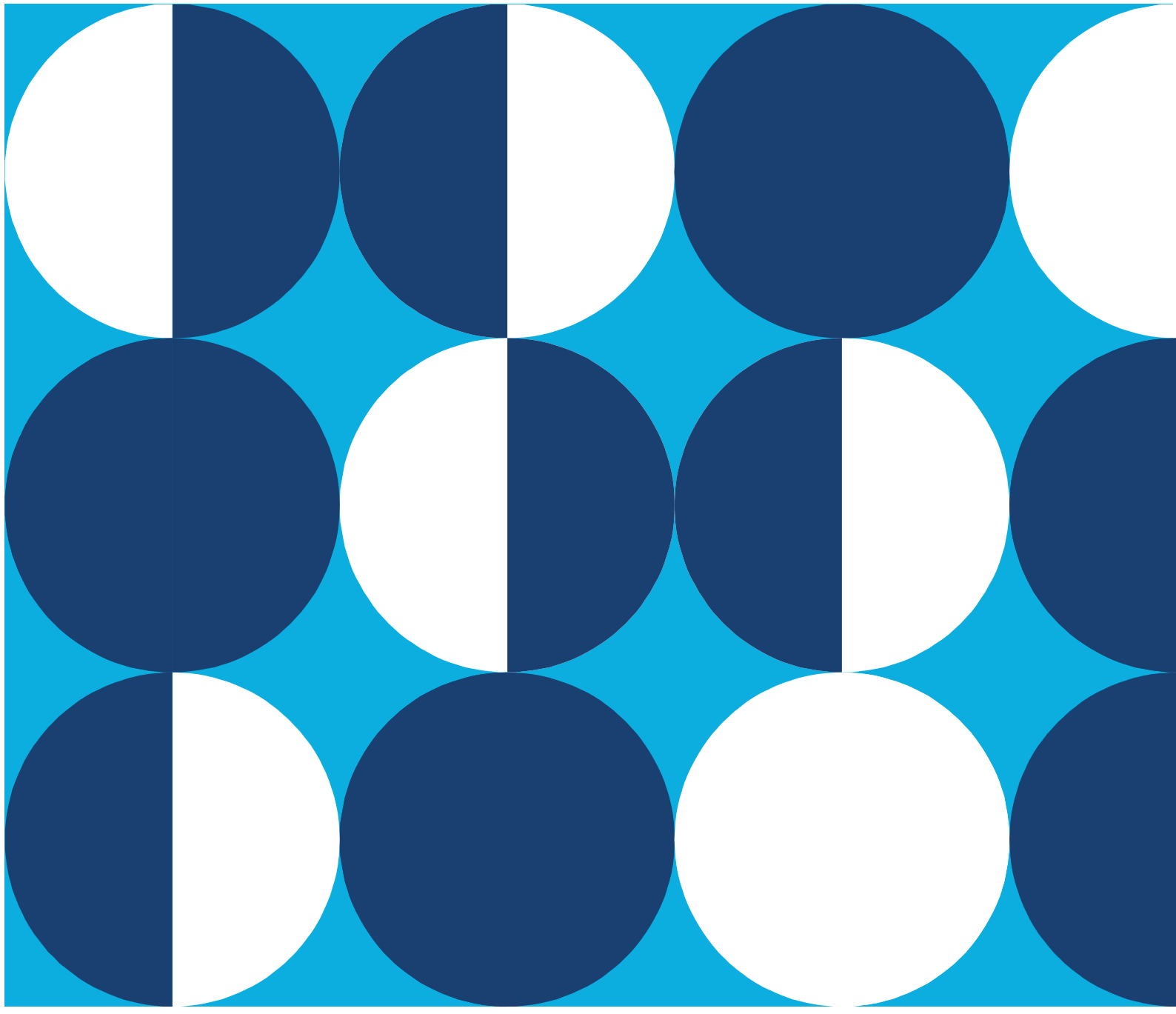

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

Kompanije na crnoj listi podnose ponude i dobijaju tendere tendere

Kompanije na crnoj listi podnose ponude i dobijaju tendere tendere

Autor: **Agon Hysaj**

Jul 2021

Izrada ovog izveštaja omogućena je podrškom američkog naroda putem Agencije Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj (USAID.) Sadržina ove publikacije isključiva je odgovornost Demokratije Plus i nužno ne odražava gledišta USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Država.

Prema članu 99.2 Zakona o javnim nabavkama, preduzeća mogu biti diskvalifikovana (ili stavljena na crnu listu) iz učešća u javnim nabavkama do 12 meseci. Razlozi zbog kojih je jedna kompanija diskvalifikovana su lažne izjave i / ili falsifikovanje dokumenata. Telo za razmatranje nabavki (TRN) donosi odluku o diskvalifikaciji na zahtev naručioca. TRN objavljuje na svojoj internet stranici sve odluke o diskvalifikaciji, uključujući slučajeve u kojima je zahtev naručioca odbijen.

Regulatorna komisija za javne nabavke (RKJN), sem što nije preduzela nijednu meru kako bi putem platforme za e-nabavku sprečila ove privredne subjekte da učestvuju u aktivnostima nabavke, oktobra 2020. je izdala kontroverzno tumačenje o ovom pitanju. Prema RKJN-u, čak i ako je privredni subjekat uhvaćen kako falsifikuje i / ili vara u javnoj nabavci, trebalo bi mu omogućiti da dobije nove ugovore ako je aktivnost nabavke započela pre datuma uvrščivanja subjekta na crnu listu. RKJN je ovim tumačenjem prekršio Poslovnik o radu TRN - a koji jasno kaže da: „[A]ko je diskvalifikacija odobrena na zahtev naručioca, diskvalifikovan privredni subjekat ne može učestvovati ni u jednoj aktivnosti nabavke koja uključuje tekuće i buduće aktivnosti nabavke. Diskvalifikacija važi od trenutka donošenja rešenja u vezi sa diskvalifikacijom, pa do vremenskog perioda određenog u odluci konkursne komisije. Za potrebe ove odredbe, aktivnost nabavke, između ostalog, uključuje potpisivanje javnog ugovora sa naručiocem”.¹

Ovo mišljenje je omogućilo zaključivanje brojnih ugovora sa kompanijama koje su diskvalifikovane, jer su naručioci postupili u skladu sa ovim mišljenjem. RKJN osim što nije učinio ništa 3 godine (od kada je D + utvrdio da kompanije koje su diskvalifikovane dobijaju ugovore) da spreči ove kompanije da podnose svoje ponude, sada je svojim mišljenjem dao više prostora diskvalifikovanim kompanijama da dobiju ugovore. Naručioci neće biti sigurni tokom sprovođenja ugovora jer su primorani da sklapaju ugovore sa diskvalifikovanim kompanijama.

Demokratija Plus je korišćenjem otvorenih podataka sa [platforme za e-nabavku](#) našla da je od 1. januara 2019. godine sedam (7) kompanija podnelo svoje ponude na 22 tendera u vreme kada su bile diskvalifikovane. U 13 od 22 tendera, naručioci su zaključili ugovore sa ovim kompanijama. U druga dva tendera, naručilac je eliminisao kompaniju koja je podnela ponudu upravo zato što ju je TRN diskvalifikovao.

Sledeći deo ovog izveštaja prikazuje slučajeve ugovora zaključenih sa diskvalifikovanim kompanijama ili kompanijama na crnoj listi.

- 1) Opština Vučitrn je 11. marta 2021. godine potpisala ugovor vredan 25,000 evra sa kompanijom Interlab doo. Interlab je diskvalifikovan od 1. februara 2021. do 31. januara 2022. godine. Ovaj ugovor je zaključen nakon mišljenja RKJN-a i očigledno je da je opština postupila u skladu sa ovim mišljenjem. Međutim, čak i da je kompanija Interlab eliminisana po osnovu činjenice da je bila diskvalifikovana, opština ne bi pogrešila.
- 2) Ministarstvo infrastrukture zaključilo je aneks ugovor u iznosu od 149,785.99 evra sa kompanijom R & Rukolli doo. 5. maja 2021. godine, dok je kompanija diskvalifikovana od 9. decembra 2020. do 8. juna 2021. godine.
- 3) Opština Peć je 17. decembra 2019. godine zaključila ugovor u iznosu od 256,872.50 evra sa kompanijom Arfa Group doo, koja se od 19. novembra 2019. do 18. maja 2020. godine nalazila na crnoj listi.

¹ Poslovnik 01/2020 o radu Tela za razmatranje nabavki. Član 32.2 – kome je pristupljeno 15.07.2021. <https://oshp.rks-gov.net/sq/Documents/Download?id=0d49ce49-afc2-eb11-b59b-005056ba09d5>

- 4) Drugi ugovor zaključen sa Arfa Group doo. kao deo konzorcijuma potpisan je sa Opštinom Orahovac u vrednosti od preko 1.7 miliona evra. Ugovor je potpisan 20. decembra 2019. godine, oko mesec dana nakon diskvalifikacije Arfa grupe. Prema članu 71 Zakona o javnim nabavkama, ako je jedan od članova konzorcijuma nepodoban, onda se ceo konzorcijum smatra nepodobnim.
- 5) Kompanija N.T.P. Vlora je nakon diskvalifikacije dobila devet ugovora u ukupnoj vrednosti od 137,384.06 evra. N.T.P. Vlora je uvrštena na crnu listu 3. septembra 2020. do 2. marta 2021. godine. Iako su za svih devet ugovora ponude podnete pre nego što je NTP Vlora diskvalifikovana, prema Poslovniku o radu TRN-a², privredni subjekat ne može potpisati ugovor ako je diskvalifikovan.

U tabeli koja sledi u nastavku slede sve ponude i ugovori koji su dodeljeni u vreme kada su ove kompanije bile diskvalifikovane.

Privredni subjekat	Datum diskvalifikacije	Datum završetka	Naručilac	Datum ponude	Datum ugovora
AS Tech doo.	15-02-21	14-08-21	Opština Vučitrn	27-04-21	
AS Tech doo.	15-02-21	14-08-21	Opština Štimlje	12-05-21	
AS Tech doo.	15-02-21	14-08-21	Carina Kosova	15-04-21	
AS Tech doo.	15-02-21	14-08-21	Ministarstvo spoljnih poslova	21-04-21	
AS Tech doo.	15-02-21	14-08-21	Carina Kosova	12-04-21	
AS Tech doo.	15-02-21	14-08-21	Opština Gračanica	26-05-21	
AS Tech doo.	15-02-21	14-08-21	KRM Pastërtia	11-05-21	
Basri Sopjani B.I	15-02-21	14-08-21	Qendra Multifunkcionale a.d.	16-02-21	
Interlab doo.	01-02-21	31-01-22	Opština Vučitrn	14-12-20	11-03-21
R & Rukolli	09-12-20	08-06-21	Ministarstvo infrastrukture	20-04-21	05-05-21
Sallahu doo.	03-07-19	03-01-20	Ibar Lepenac A.D.	26-12-19	
Arfa Group doo.	19-11-19	18-05-20	Opština Peć	12-11-19	17-12-19
Arfa Group doo.	19-11-19	18-05-20	Opština Orahovac	21-08-19	20-12-19
N.T.P. Vlora	03-09-20	02-03-21	Carina Kosova	20-08-20	19-10-20
N.T.P. Vlora	03-09-20	02-03-21	Opština Srbica	13-07-20	29-09-20
N.T.P. Vlora	03-09-20	02-03-21	Opština Suva Reka	17-07-20	23-09-20
N.T.P. Vlora	03-09-20	02-03-21	Kompanija za upravljanje deponijama na Kosovu	02-09-20	23-09-20
N.T.P. Vlora	03-09-20	02-03-21	Centar za mentalno zdravlje Prizren	26-08-20	21-09-20
N.T.P. Vlora	03-09-20	02-03-21	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	20-08-20	14-09-20
N.T.P. Vlora	03-09-20	02-03-21	Univerzitet Haxhi Zeka	06-08-20	08-09-20
N.T.P. Vlora	03-09-20	02-03-21	KRM Pastrimi	22-07-20	07-09-20
N.T.P. Vlora	03-09-20	02-03-21	Opšta bolnica - Peć	30-07-20	07-09-20

Tabela 1 - Kompanije koje su podnele ponude i / ili dobile tender u vreme kada su bile diskvalifikovane

²Telo za razmatranje nabavki. Poslovnik o radu. Član 32. 2020.

<https://oshp.rks-gov.net/sq/Documents/Download?id=3e587b88-145e-ea11-b58b-005056ba09d5>

Carina Kosova je kao naručilac eliminisala kompaniju As Tech doo. u svoja dva tendera na osnovu toga što ju je TRN diskvalifikovao. Međutim, ona nije učinila isto za NTP Vlora, sa kojom je potpisala ugovor iako je tada kompanija bila diskvalifikovana.

Ali zašto se dešava da diskvalifikovane kompanije podnose ponude i dobijaju ugovore. Razlog je taj što većina naručilaca prilikom ocenjivanja ponuda ne uzima u obzir crnu listu, objavljenu na internet stranici TRN-a. Drugi razlog je to što ne postoji mehanizam koji sprečava ove kompanije da podnesu svoju ponudu. To se može učiniti u sistemu e-nabavke, blokiranjem mogućnosti istih da podnesu ponude tokom perioda diskvalifikacije. Zakon o javnim nabavkama ne predviđa nikakvu drugu kaznu za gore pomenuta preduzeća, nakon kršenja odluke TRN-a o njihovoj diskvalifikaciji.

Nedostatak kaznenih mehanizama za kompanije koje podnose ponude i dobijaju ugovore u vreme kada su diskvalifikovane, utiče na kredibilitet sistema nabavki na Kosovu. Ovo bi moglo ohrabriti druge kompanije da pokušaju da dobiju tender, kada vide da podnošenje ponuda tokom perioda diskvalifikacije nema posebnih posledica po njih. Od 2019. do danas, 20 kompanija je diskvalifikovano, dok je sedam njih (ili 35%) podnosilo svoje ponude u vreme kada su bile na crnoj listi.

Nedostatak kaznenih mehanizama omogućio je kompanijama koje se nalaze na crnoj listi da izjave žalbu TRN-u. Interlab doo. se 26. aprila 2021. žalio TRN-u na odluku Ministarstva zdravlja o dodeli ugovora. Tender se odnosi na nabavku laboratorijskog materijala za testiranje na SARS-COV-2. Žalbe kompanija se ne mogu razmatrati po isteku mandata Odbora TRN-a 31. marta 2021. godine. To znači da je veoma važan tender blokiran jednom žalbom kompanije koja se nalazi na crnoj listi, a koja verovatno neće dobiti ugovor.

S obzirom na ovu rastuću pojavu, Regulatorna komisija za javne nabavke (RKJN) kao administrator portala za e-nabavke, bi trebalo da onemogući diskvalifikovane kompanije da učestvuju u aktivnostima nabavke. To se može učiniti tako što će se kompanijama koje se nalaze na crnoj listi zabraniti pristup portalu za e-nabavke. Pristup računu bi bio automatski dozvoljen u trenutku isteka diskvalifikacije. Ova radnja bi osigurala da kompanije koje su diskvalifikovane ne mogu da dobiju ugovore. S druge strane, ona naručiocima omogućuje da lakše ocene ponude. I na kraju, učiniće da poverenje u javne nabavke na Kosovu poraste, time što će kompanije koje budu varale, biti uskraćene mogućnosti da dobiju javne ugovore.

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

